

נעמי עם בתה השנייה
הוא ניצל את התמימות שלי...

מיד אחרי הלידה נלקחה בתה למעון ויצ'ו. מיכל חזרה לבית אמה ונוגה לבוא לעיתים לבקר את בתה. כל אותה עת קיבלה מיכל את עזרת הלישכה הסוציאלית של עיריית תל-אביב. מצבה הנפשי הלך והידרדר. היא לקחה

„הוא היה איש העולם התחתון, כחדתי ממנו מאוד ותחת איומים המשכתי לראות אותו ולשכב איתו!“

בהמוטטיות עציבים והוכרה כנכה על-ידי הביטוח הלאומי. בגיל 5 החזרה בתה לחזקתה, אך מחוסר מקום מגורים התגוררו מיכל ו- בתה בבתי מכרים. כל פניותיה לטיוע בדיוור הושבו ריקם. מצבה של מיכל הידרדר הן מבחינה כלכלית והן מבחינה נפשית. הלישכה הסוציאלית שיכנה אותה בביתה של אשה, אך ארבעה חר-

מיכל
החזקה בצריף תחת איומים

חשבון נפש

(המשך מעמוד 37)
להקיש מעצמי אל גיבורי הספרות. קראתי את דווקיטוט... ברגעים שאני נשאר לבד-לבד — החברים הטובים שלי אמנם אומרים לי: „אתה נהרד!“ — אני לא חושב דווקא על דווקיטוט. לא! אני לא עושה שימוש בדרגה שלי לצורך השמעת דיעותיי. רגנתי היא בסך-הכול ס"ל בקבע. הייתי קצין טוב, אבל לא יותר מזה. עובדה שלא הגעתי ליותר מכך.

נכון, עובתי את הצבא ב-1958 גם בעיקבות פרשת דייין (עם אשתו, הרסה) וגם מפני שהוא (דיין) לא החזיר לי את דרגת האל"ם שהייתה לי לפני מיל' חמת-העצמאות. אבל את יודעת מה? אינני בטוח שהייתי נשאר בצבא גם לולא כל מה שקרה. עובדה שעובתי את הצבא לפני הפרשה.

או (בתחילת שנות ה-50) נאלצתי לעזוב מפני שנחשבתי כשמאלי. ככ' וונה אינני מכנה זאת: „שמאלני“. זה נשמע ככינוי-גנאי. השב"כ עקב אחריי, ונאלצתי ללכת.

דין היה זה שבירך על חזרתי. הוא ידע על דיעותי הפוליטיות. זה לא הפריע לו. יותר מאוחר זה הפריע לו למנות אותי כמפקד-הנח"ל. אז הסביר לי שלא יוכל למנות אותי, ומינה את חברי הטוב, איתמר בן-ברק.

מוסיקה: „מאז קו' אדום' לא נגעתי בצלו“

ב ילדותי ניגנתי בכינור. בקיבוץ אילון (שם מתגוררות כנותיות) ישנו צ'לו. לפני כמה חודשים התחלתי להת- אמן בו, לנסות ללמוד. מאז קו אדום לא נגעתי בצ'לו.

פעם חשבתי שאני באמת כישרון במוסיקה. בשנים 1934-1936 למדתי מוסיקה, ניצוח על מקהלות. מאז מאר רעות 1936 הפסקתי עם זה. ידעתי שאני צריך לרקום ולהילחם, שלא ייש פך דם יהודי.

הייתי חבר בהגנה במשך שנים. אבל נשארתי חובב-מוסיקה: כל חיי ניצחתי על מקהלות. זה התחיל בנהלל, נמשך בקיבוץ אילון, קיבוץ שריר. בקיבוץ לוחמי-הגיטאות ניצחתי, במשך 20 שנים, על המקהלה.

הייתי חבר מבחור, אבל הייתי מאוד איתם. המשכתי בזה עד שילדה, שגי רלתי במקלה, גדלה והרגשתי שהגיע הזמן למסור לה את זה.

רו, הבן שלי, מנגן נפלא על פסנתר. הוא מנגן מגיל 8.

סיכום: „אני איש מבוקר“

ב ראה לך שנטשתי הרבה בחיי? עברתי ממיסגרת למיסגרת? אבל בנטישות האלה אני דווקא נשאר נאמן לקו שלי. זה שאני מחליף מקום כל שנת-ימים-שלוש זה לא נורא. אני עיקבי כמה שצריך.

למשל? שיטות לחימה. אחרי הפיי גוע בנהריה (1974) אמר הרמטכ"ל (ראז), מוטה גור, לרפול ולכל הקצינים הבכירים שישבו בחמ"ל (חרמ"ל) חמה: „היחיד שפעל כאן כמו שצריך היה הזקן הזה...“

הייתי אמור להיעלב, אבל... גם את קיבוץ אילון עובתי ב-1953 מפני שהלכתי אחרי משה סנה. ממש רדפו אותי. נוצר מצב של הכפפת אנשי-סנה. לא היינו הרבה כאלה. מדר בר על אולי 10 אנשים. היו קיבוצים, כמו הראל, שהתפרקו על הרקע הזה. עובתי אז את אילון. לא גירשו אותי, אבל מצאתי עצמי כמצב חברתי מאוד קשה.

אחרי-כך באה „הפרשה“. אבל נש- ארתי עיקבי בעמדותיי. השקעתי במיסגרות שונות, כפי שאני משקיע כיום בקו אדום. אז יכול להיות שיבוא עיתונאי בעוד שנתיים, יצטט את הראיון הזה, ואם קו אדום יגוע, ישאל אותי: „מדוע אתה מחליף מיסגרת כל שנתיים-שלוש?“ איוה מין איש אנני? שנוא? אני איש מבוקר!

טבילת האש

(המשך מעמוד 35)
להופיע בבית-המישפט מהשופט חיים דבורין, שלפניו הופיעה כפרקליטה צעירה. דבורין, אדם חביב מאוד ובעל סבלנות רבה, עזר לה בצעדיה הראי שונים בבית-המישפט. „עד היום אני פונה לבית-המישפט כאשר אני טוענת לעונש ואומרת: אני מציעה לבית- המישפט לדון את הנאשם ל... שנים.“ את הנוסח הזה למדתי מהשופט דבורין.

במשך השנים הופיעה נורית שניט בסוגים רבים של תיקים, והיא חושבת כי הגיוון הרב הזה היה חשוב מאוד. מכל תיק למדה משהו.

„מתיקי תאונות-הרכבים למדתי הרבה על רפואה, נוירוכירורגיה ורשי לנות-רפואת“, היא מספרת. מתיקי רצח נגד מי שהיה בשנות ה-70 מלך העולם-התחתון, יעקב סאלם, היא זוכרת בעיקר את התיסכול. „העדים סיכרו להעיד נגדו. אז לא היה עדיין סעיף 10א' וסעיף המתיר להכניס לתיק בית-המישפט את עדותו של עד במישטרה, אם הוא מסרב להעיד בבית- המישפט.“ הוא יצא זכאי פעם אחר פעם. הייתי בוכה כלילות מרוב תיסכול.

כאשה, מרגישה נורית סימפטיה מיוחדת לקורבנות-אונס. מלבד הטי פול השיגרת בתיק היתה גם מעודדת את הנפגעות, משוחחת איתן ושולחת אותן לטיפול פסיכיאטרי, אם היה צורך.

עד היום מטלפנות אליה בחגים כמה מנאנסות אלה להגיד הציגמה, ושומרות איתה על קשר. „לנאנסות יש בדרך כלל הרגשת-אשם בלתי-צודקת. הן חושבות שעשו משהו שרתם לאיננו. הייתי מרגיעה אותן ומסבירה להן שלא הן האשמות.“

היא היתה התובעת במישפטו של אנס צעיר, שהנאנסת, חיילת יפהייה, נשכה ותלשה את לשונה. היא גם היתה התובעת במישפטו של תושב פתח- תיקווה, אדם קשיש, שאנס אשה בת 50, שהייתה בתולה. הפרקליטה זוכרת מישפט של כנופיה של צעירים ערי- ביים, שאנסו טרמפיסטיות באיור המרכז. אחת מהקורבנות, חיילת, רצתה להעיד נגד האנסים. השופט בנימין כהן אמר לתובעת שאין כל צורך בעדות החיילת, מכיוון שהאנסים הודו ברוב העובדות. „אבל היא התעקשה. היא אמרה שהיא מרגישה שיש לה שליחות לעלות על דוכן-העדים.“ החי נורית שיכנעה את בית-המישפט, החי יילת עלתה על דוכן-העדים והיתה משכנעת מאוד.

שוקולד ו„שושלת“

ב שנים האחרונות טיפלה נורית שניט בתיקים החשובים ביותר בפרקליטות-המרכז. יחד עם עדנה ארבל היתה התובעת בתיקי הרצח של הילדה במאפייה כסלם. היא התובעת במישפטו של שלמה חאליווה, מישפט רצח החיילת אורלי רובי, הנמשך כבר יותר משלוש שנים ושטרם הסתיים.

והיא היתה התובעת במישפט רצח בעל-מלטה בנתניה, בתקופת מיל' חמת-הלבנון. זה היה מיקרה טראגי במיוחד. בעל-המלטה, גבר צעיר, היה בשרות פעיל בלבנון. הוא קיבל חופשה משום שנפצע בידו, וחזר הביתה. כאשר בא למלטה שלו נתקל בשווד- דים שירו בו ורצחו אותו. הנאשמים הורשעו ונידונו למאסר-עולם.

לנורית שניט יצא שם של תובעת הגונה מאוד, רצינית ויסודית. היא אומרת שהיא מטיבעה מסודרת מאוד, ותמשיך לנהל את הפרקליטות באותה רוח שניהלה אותה עדנה ארבל, קורמתה בתפקיד, ויודיה טובה. כדי להוכיח כי איננה מושלמת או רצינית יותר מדי, מראה פרקליטת המחוז החדשה בחיוף את הרווח בין שיניה הקדמיות. בנותיה מספרות שהיא אהבת מאוד שוקולד ואת הסידרה שושלת בטלוויזיה. הבנות רק מתלוננות שאמא לא אהבת את החתול הסיאמי, מוטי, כי היא חושבת שהוא מטומטם.

קול הדם

(המשך מעמוד 8)
שנראה למבוגר כזמן קצר יכול להיראות נצח קטן לילד. המחקר קבע כי שהות של 12 חודש ללא הפסקה אצל הורים פסיכולוגיים (מאמצים) ייצור קשר הדוק, ויהיה זה בלתי-סביר לנתק את הקשר ולמסור את הקטין להוריו הטיבעיים.

כאן הזכיר בית-המישפט את גורלם של ילדי-השואה, שנאלצו להיפרד מהוריהם במהלך מלחמת-העולם השני. ניה ונמסרו לאחרים. חלק מילדים אלה גדל אצל הורים-מאמצים אהבים ומסורים במשך שנים אחרות. אולם אחרי סיום המלחמה, כאשר חזרו ההורים היהודיים, הוריהם הטיבעיים של הילדים, נאלצו המאמצים להחזירם. מיקרה מפורסם אחד הוא מיקרהו של אלוף-פיקוד-הצפון יוסי פלד, שהחזר על-ידי הוריו המאמצים הבלגיים לאמו, אחרי שהיה קשור אליהם משך שנים. קול-הדם היה חזק מכל שיקול אחר, ועוגמת-נפשם של ההורים המאמצים לא נשקלה כלל

רוסילדה והתינוקת בכראזיל
כמו ילדי-השואה?

לעומתו. (פלד, שאהב אותם, לא ביקר אותם עוד לעולם.)

טובת הילדה

ל אחר שבית-המישפט שקל את כל השיקולים המלו, התבררה עובדה חדשה, שלא היתה ידועה בעת לידתו של הקטין, בנה של הסטודנטית. התברר, כי בחודש השני להריונה חלתה האם בחצבת, והתינוק נולד חירש. חרף מום זה לא חזר בו אף אחד מהצדדים. האם הטיבעית עדיין ביקשה את החזרתו, והזוג המאמץ ביקש שיישאר אצלם.

השופטים בתנו מחדש את אישיותה של האם, וגילו כי היא חלשה ובלתי- בשלה, כי היא סובלת מחרדות, ושיש ספק לגבי יכולתה לעמוד בקשיים של מישפחה חרי-הורית, המגדלת ילד חירש. על כן פסק בית-המישפט העליון להשאיר את הילד בידי המישפחה המאמצת, ולא להחזירו לאמו הטיבי עית.

מפסק-הדין ניתן ללמוד כי לולא חתמה האם הסטודנטית על מיסמכי- האימוץ מרצון, לא היה בית-המישפט שוקל כלל את טובת הילד, ומחזירו מיד לאם הטיבעית. מאחר שהאם הבראזילית של ברונה-קרולין טוענת כי הילדה נחטפה ממנה, לא היה כלל אימוץ חוקי וכשר, ועל כן אין מקום לשקול את טובתה של הילדה או עוגמת-הנפש שתיגרם להורים המאמ- צים.

ענייני אימוץ הם מהקשים שבמיש- פטים הבאים לפני בתי-המישפט. קביעת גורלו של ילד קטן חסר-אונים היא נטל כבד ואחריות רבה מנשוא. בית-המישפט העליון רצה מנשוא בתקרימו, ויכול בכל מיקרה לקבוע הלכה חדשה, לפי ראות עיניו.